

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

PANEVĖŽIO „AUŠROS“ PROGIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2017 m. balandžio 24-28 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vadovaujančioji vertintoja – Virginija Vaitiekienė.

Išorės vertintojai: Gražina Gečienė, Jolanta Stalemekaitė, Jolita Kančiauskienė ir Rita Mikučauskienė.

Vizito metu stebėtos 94 veiklos, įskaitant bendrojo ugdymo dalykų pamokas, neformaliojo švietimo ir pailgintos darbo grupės užsiėmimus, klasių valandėles, konsultacijas. Vertinimo metu gilintasi į mokinių, mokytojų ir specialistų veiklą pamokose, mokyklos vadovų, klasių vadovų ir aptarnaujančio personalo darbą, kalbėtasi su Mokyklos, Metodine bei Mokinių tarybomis, įsivertinimą koordinuojančia grupe, Vaiko gerovės komisija, bibliotekos darbuotojomis, mokyklos socialiniais partneriais, mokinių tėvais. Analizuota mokyklos veikla, nagrinėti mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai. Darbe vadovautasi Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu (2016 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. V-1167 redakcija), Mokyklų išorės vertintojų elgesio kodeksu, informacijos fiksavimo formomis, naudotasi Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodikoje aprašytais bendrojo ugdymo mokyklos veiklos rodikliais. Vertinimo procese ir ataskaitoje taikyta penkių vertinimo lygių skalė

Mokykla savo veiklą pradėjo 1966 m. Ji yra Panevėžio miesto Šiaurinėje dalyje, šalia geležinkelio stoties. Arti nėra pramonės įmonių, tačiau likę buvusių gamyklų Panevėžio „Ekran“, „Lino“ bendrabučiai. Jų gyventojai savo vaikus leidžia mokytis į „Aušros“ progimnaziją. 2015 metų rugsėjo 1 dieną mokyklai suteiktas Panevėžio „Aušros“ progimnazijos statusas. Progimnazija priklausoma nuo mieste formuojamos švietimo politikos. Miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo 2016-2020 metų pertvarkos bendrasis planas gali būti koreguojamas ir tai kelia nesaugumo jausmą progimnazijos bendruomenei. Nepaisant prastos demografinės situacijos mieste, antri metai pavyksta surinkti dvi pirmąsias klases. Socialinius progimnazijos išsipareigojimus didina 22 augantys socialinės rizikos šeimose, 86 maitinami nemokamai, 27 specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai. Įstaigoje veikia Kolektyvinė sutartis.

MOKYKLOS STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji veiklos aspektai

1. Mokinių įsitraukimas į mokyklos bendruomenės gyvenimą (1.1.1. – 3 lygis).

Darnios asmenybės ugdymas progimnazijoje siejamas su mokyklos kontekstą atitinkančių, vertybines nuostatas, kūrybiškumą, iniciatyvumą, pilietinę - socialinę atsakomybę formuojančių mokyklos renginių ir projektinių veiklų metu. Meninės, sportinės, socialinės-pilietinės krypties neformaliojo vaikų švietimo programų pasiūla, bendradarbiavimas su kitomis įstaigomis tenkina daugumos mokinių poreikius, suteikia galimybę ugdytis individualius gabumus ir polinkius. Darniai asmenybei formotis padeda draugiški, pagarbūs progimnazijos bendruomenės narių tarpusavio santykiai, emociškai stabili mokymosi aplinka, atvira, besimokanti bendruomenė, įkvepianti, profesionali įstaigos vadovė. Atsižvelgiant į pateiktus faktus daroma išvada, kad daugumos mokinių noras ir gebėjimas priimti atsakomybę bei dalyvauti bendrose progimnazijos veiklose, padeda ugdytis asmeninę bei socialinę kompetencijas, gebėjimą veikti kartu su kitais, todėl šis veiklos aspektas yra vertinamas kaip stiprioji mokyklos veiklos sritis.

2. Pagalba mokiniui (2.1.3. – 3 lygis).

Progimnazija turi veikiančią pagalbą mokiniui ir jo šeimai tvarką. Dirba stipri pagalbos mokiniui specialistų komanda. Pagalba integruotai ugdomiems specialiujų poreikių turintiems mokiniams organizuojama mokyklos direktorės įsakymu patvirtintu tvarkos aprašu. Mokiniam, turintiems mokymosi sunkumų sudarytos sąlygos dalyvauti konsultacijose po pamokų Pailgintos darbo dienos grupė skirta pirmų klasių vaikams po pamokų. Progimnazija kartu su partneriais dalyvavo ir sėkmingai įgyvendino savo bendruomenėje ES BPD projektą „Iškritusių mokinių gražinimas“. Progimnazijos vadovai, mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai padeda iš kitų miesto mokyklų iškritusiems mokiniams grįžti į švietimo sistemą, operatyviai sprendžiamos nelankančių mokyklos mokinių problemos. Atsižvelgiant į pateiktus duomenis daroma išvada, kad pagalba mokiniui yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų

3. Santykiai ir mokinių savijauta (2.3.2. – 3 lygis).

Vertinimo savaitę daugumos mokinių tarpusavio, mokytojų ir mokinių santykiai buvo grindžiami pagarba, pastangomis suprasti vienas kitą, geranoriškumu ir pagalba. Stebėtose pamokose ir kitokiose veiklose, pertraukų metu fiksuotas pagarbus bendravimas, geranoriški, draugiški santykiai, mokiniai jautėsi saugūs, drąsiai kėlė rankas, nebijojo klausti, padėjo vieni kitiems, dalinosi priemonėmis, jautėsi laisvai ir kartu atsakingai dirbo. Kaip stiprusis pamokos aspektas santykiai ir mokinių savijauta išskirtas 16 pamokų (19,5 proc.). Dauguma mokinių pokalbių metu teigė, kad jie jaučiasi saugūs, patyčių atvejai pasitaiko retai, jei kas įvyksta mokykloje, nedelsiant aiškinamasi klasėse ir su pagalbos mokiniui specialistais. Vertintojai daro išvadą, kad geri mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykiai ir mokinių savijauta sudaro tinkamas sąlygas mokinių mokymui ir mokymuisi ir vertinami kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

4. Renginių ir veiklų įvairovė (2.3.2. – 3 lygis).

Progimnazijoje netrūksta mokiniams įdomių veiklų ir renginių, todėl ši veiklos sritis vertinama kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas. Popamokinių renginių, išvykų, susitikimų, projektų metu progimnazijoje plėtojamos ir tobulinamos edukacinės ir kultūrinės veiklos, stiprinamas bendruomeniškumas, vyksta valstybinių ir atmintinų dienų minėjimai. Progimnazijoje visus metus vykdytos projekto „Augu sveikas“ veiklos, sportiniai renginiai, skirti sveikatos dienai paminėti. Kasmet mokiniams progimnazijoje organizuojama Europos kalbų diena, akcija „Darom“, Kaziuko mugė, minima Žemės diena. Mokykla aktyviai dalyvauja Marijonų mikrorajono bendruomenės veikloje, miesto renginiuose ir šventinėse eisenose. Aktyvios A.Gustaičio skautų draugovės veiklos mokykloje ir už jos ribų vyko visus metus. 2016 metų rudenį organizuoti mokyklos praeičiai ir dabarčiai skirti 50-ojo Jubiliejaus renginiai miesto ir mokyklos bendruomenėms. Mokyklos veiklą palankiai vertina ir socialiniai partneriai, vietos bendruomenės nariai. Vertintojai daro išvadą, kad intensyvus mokyklos gyvenimas, bendra mokyklos ir vietos bendruomenių veikla stiprina progimnazijos įvaizdį, skatina mokinių socialinę įtrauktį ir asmenybės ūgtį.

5. Įrangos ir mokymo priemonių naudojimas pamokoje (3.1.1. – 3 lygis).

Visi mokykloje dirbantys mokytojai turi kompiuterizuotas darbo vietas, 24 pedagogai turi nešiojamus kompiuterius, kai kurių dalykų mokytojai naudoja mokomųjų dalykų kompiuterines programas. Mokymosi priemonės ir įranga kaip stiprusis pamokos aspektas stebėtas 40 (48,7) proc. pamokų. Pastebėta, jog įrangos ir priemonių mokykloje pakanka, jos yra įvairios, skirtingos paskirties, tinkamai naudojamos pamokos tikslams pasiekti – atitinka dalyko turinį, mokinių poreikius ir amžių, mokymo(si) situaciją. Pokalbiuose su mokyklos bendruomene paaiškėjo, kad įranga ir priemonės skirstomos teisingai, atnaujinamos pagal galimybes, mokymosi priemonės gaminamos kai kurių pamokų metu (technologijų, dailės), mokiniai vertina turimų priemonių naudingumą. Apibendrinusi išvardytus duomenis išorės vertintojų komanda daro išvadą, kad

priemonių įvairovė ir jų naudojimas ugdymo tikslams pasiekti yra tinkamas ir išskiria tai kaip stiprųjį mokyklos veiklos aspektą.

6. Mokinių darbų demonstravimas (3.1.3. – 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis).

Pokalbyje dalyvavę mokiniai teigė, jog 5-8 kl., mokiniai rodo iniciatyvą ir tai padeda jiems pasijausti tikraisiais mokyklos šeimininkais. Tikslingas mokinių darbų demonstravimas fiksuotas technologijų, dailės, pradinių klasių kabinetuose. Iš pokalbių su mokyklos bendruomene paaiškėjo, jog mokykloje organizuojamų akcijų ir mini projektų metu mokiniai yra skatinami įsitraukti į progimnazijos aplinkų bendrakūrą. Mokyklos vidinių erdvių jaukumą kuria eksponuojami mokinių darbai (6–8 klasių mokinių dailės darbų parodos, molio dirbinių skulptūros, buvusių mokinių darbai – paveikslai, freska), demonstruojami įvairių mokykloje vykstančių projektų bei konkursų fragmentai, mokyklą baigusiu mokinių laidų nuotraukos. Mokinių darbų demonstravimas vertinamas kaip vienas stipriųjų mokyklos aspektų.

7. Mokymasis kitoje aplinkoje (3.2.1. – 3 lygis).

Mokykla pagal poreikį ir galimybes organizuoja ugdymą netradicinėse aplinkose: vykdo tyrinėjimus mokyklos žaliosios zonos teritorijoje, rengia varžybas sporto aikštyne, organizuoja ugdymo procesą mokyklos kieme. Iš dokumentų analizės ir pokalbių išsiaiškinta, kad progimnazijoje vyksta mokymasis ne mokykloje – ugdymas organizuojamas įvairios įmonės ir organizacijose. Vertinimo metu stebėtos pamokos vienuolyne, Kraštotyros muziejuje, Dailės galerijoje, Gamtos mokykloje, klasės valandėlė vyko VŠĮ Šv. Juozapo globos namuose. Iš pokalbių su mokytojais, mokiniais ir jų tėvais paaiškėjo, kad organizuojamos išvykos-pamokos mieste, vyksta profesinio veiklinimo užsiėmimai. Išvardinti faktai leidžia formuluoti išvadą, kad mokymasis ne mokykloje aktualizuoja ugdymą, suteikia įvairesnės patirties, sustiprina klasėje įgytas žinias, todėl yra paveikus ir vertinamas kaip vienas stipriųjų mokyklos aspektų.

8. Optimalus išteklių paskirstymas (4.1.1.– 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis).

Išteklių paskirstymas yra tinkamas ir vertinamas kaip stiprusis progimnazijos veiklos aspektas. Mokykla skaidriai paskirsto finansinius išteklius, jų naudojimą aptaria Mokyklos taryboje. Tai patvirtino kalbinti tėvų atstovai, kurie teigė, kad informaciją apie lėšas visuotiniuose ir klasių tėvų susirinkimuose pateikia direktorė. Mažėjant mokinių skaičiui, mokykla gauna mažiau lėšų, tačiau mokinio krepšelio lėšų pakanka ugdymo planui realizuoti, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų kvalifikacijai tobulinti, mokinių pažintinei-profesinei veiklai organizuoti, mokymo priemonėms ir literatūrai įsigyti bei iš dalies IKT atnaujinti.. Progimnazijos direktorės pavaduotojo ūkio reikalams teigimu, mokykla taupiai naudoja mokyklos aplinkos lėšas, skirstant išteklius pirmenybė skiriama mokinių ugdymo sąlygoms gerinti. Šią informaciją patvirtino ir pokalbyje su vertintojais dalyvavę Metodinės tarybos nariai bei mokyklos direktorė.

9. Mokyklos vadovo įsipareigojimas bendruomenei (4.1.2. – 2 lygis; nurodytas aspektas – 3 lygis).

Pokalbių metu dauguma bendruomenės narių teigė, kad vadovai išklauso, pataria, yra dėmesingi, mokykloje vyrauja tarimosi kultūra, todėl visi sprendimai priimami skaidriai, mokykla yra atvira. Dauguma kalbintų mokytojų, tėvų, mokinių kaip svarbiausią mokyklos lyderę įvardijo direktorę, kurios pagarba kiekvienam bendruomenės nariui, nusiteikimas ir gebėjimas bendradarbiauti skatina mokyklos tobulėjimo procesus. Be to, vertinimo savaitė akivaizdžiai iliustravo, kad mokyklos vadovo įsipareigojimas bendruomenei ne tik daro teigiamos įtakos mokyklos valdymo kokybei, tačiau ir stiprina bendruomenės narių pasitikėjimą mokykla. Atsižvelgiant į tai mokyklos vadovo įsipareigojimas bendruomenei yra traktuojamas kaip vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

10. Bendradarbiavimas su socialiniais partneriais (4.2.3. – 3 lygis).

Bendradarbiavimo su socialiniais partneriais prioritetai, tikslai, turinys ir formos yra tikslingi ir pakankamai kryptingi, gerai atspindi mokyklos viziją, mokinių ir mokytojų poreikius. Progimnazija bendradarbiauja su K. Ramanausko lopšeliu-darželiu. Apie 85 proc. darželio ugdytinių pasirenka šią mokyklą. Palaikomi profesionalūs santykiai su Pedagogine psichologine tarnyba dėl specialiųjų poreikių turinčių mokinių ugdymo(si). Progimnazija sudariusi bendradarbiavimo sutartis su neformaliojo švietimo įstaigomis. Partneriai veda dailės, šokio, krepšinio, futbolo užsiėmimus pradinėms klasių mokiniams, organizuoja mokinių parodas mokyklos erdvėse, mikrorajono bibliotekose, dalyvauja mokyklos bendruomenės renginiuose. Panevėžio pedagogų švietimo centras, UAB „Šviesa“ teikia kvalifikacijos tobulinimo paslaugas pedagogams. Bendradarbiaujant su Marijonų bendruomene organizuojamos talkos, rengiamos šventės. Darytina išvada, kad lanksti ir paveiki partnerystė su įvairiomis institucijomis ir socialiniais partneriais praplečia mokinių formalųjį ugdymą ir neformalųjį švietimą ir sudaro geras prielaidas mokinių saviraiškai bei jų socialinių gebėjimų ugdymui ir yra stiprusis progimnazijos veiklos aspektas.

Tobulintini mokyklos veiklos aspektai

1. Individualios mokinių pažangos matavimas pamokoje (1.2.1. – 2 lygis).

Vertinimo savaitės metu nustatyta, kad daugumoje stebėtų pamokų mokiniai darė pažangą, tačiau informacija apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus fiksuota, interpretuota ir apibendrinta tik dalyje (30 proc.) pamokų, todėl individualios mokinių pažangos matavimas pamokoje išskiriamas kaip tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Didesnėje dalyje stebėtų pamokų (70 proc.) mokinių daroma pažanga nebuvo aptarta, rezultatai neanalizuoti, netikrinta, ar mokiniai suprato, išmoko, pamokos neapibendrintos. Dalyje (33 proc.) pamokų išorės vertintojai pasiekimų pamokoje apibendrinimą, atskirų mokinių pažangos matavimą fiksavo kaip tobulintiną pamokos aspektą. Mokinių mokymosi pažanga dažnai liko nepamatuota dėl netinkamai išsikeltų mokymosi uždavinių, neapibrėžtų vertinimo kriterijų, neracionalaus pamokos laiko valdymo, emocinio pamokos apibendrinimo. Siekiant didesnės ugdymo(si) pažangos, mokinius mokant analizuoti esamus pasiekimus ir mokymosi spragas, mokytojams būtų tikslinga daugiau dėmesio skirti pamokos apibendrinimui, sugrįžimui prie ugdymo(si) tikslo ir pamokos uždavinio, kiekvieno mokinio pažangos pamokoje pamatavimui ir įvertinimui.

2. Ugdymo diferencijavimas, individualizavimas ir suasmeninimas atsižvelgiant į mokinių skirtybes (2.2.2. – 2 lygis).

Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas 5 (6 proc.) pamokose įvertintas kaip stiprusis pamokos aspektas. 18 (22 proc.) pamokų šis pamokos aspektas vertintojų rekomenduotas tobulinti. Vertintojų stebėtoje 61 (74 proc.) pamokoje dalyvavo specialiųjų poreikių turintys mokiniai, tačiau tik 5 (8,1 proc.) pamokose vertintojai nurodė, kad klasėje šiems mokiniams buvo teikta paveiki pagalba ir diferencijuotos užduotys, individualizuotas ugdymo turinys. Pagalbą specialiųjų poreikių turintiems mokiniams pamokoje teikia ir kiti pagalbos specialistai – logopedas, socialinė pedagogė, mokytojai, tačiau išorinio vertinimo metu stebėtose pamokose diferencijavimas ir individualizavimas ne tik specialiųjų poreikių turinčių, bet ir kitų mokinių atžvilgiu buvo fragmentiškas ir tik pavieniais atvejais orientuotas į kiekvieno mokinio individualias mokymosi galimybes, motyvaciją. Vertintojai daro išvadą, kad diferencijuoto, individualizuoto, suasmeninto ugdymo organizavimas pamokose yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Planuojant veiklas progimnazijos mokytojams rekomenduotina atsižvelgti į kiekvieno mokinio mokymosi pažangą, mokymosi stilius, mokinių interesus ir numatyti konkreitiems mokiniams tinkamas pažintines veiklas, užduočių atlikimo laiką. Pamokoje būtina tikslingai teikti mokytojo pagalbą įvairių gebėjimų mokiniams.

3. Mokymosi savivaldumas (2.3.1. – 2 lygis).

Mokykloje reikšminga stebėtų 45 proc. pamokų dalis organizuota tradicine mokymo paradigma: mokymosi procesui vadovavo mokytojas, kuris nustatė mokymosi tikslus, nurodė mokymosi būdus ir laiką, dažniausiai taikė aiškinimo metodą. 31 (37,8 proc.) pamokų mokytojai rėmėsi mokinių turimomis žiniomis, naujai mokomus dalykus siejo su anksčiau išmoktais, grįžo prie mokiniams nepakankamai suprastų temų. Tik pavienėse pamokose mokiniams buvo sudaryta galimybė patiems susirasti reikiamą informaciją, pasirinkti užduočių atlikimo būdą, apmąščius patirtį suvokti veiksmingo mokymosi kliuvinius. Savivaldumas mokantis kaip stiprus pamokos aspektas vertintojų buvo nurodytas 13 (15,8 proc.) pamokų. 16 (19,5 proc.) pamokų savivaldumas mokantis buvo nurodytas kaip tobulintinas pamokos aspektas. Vykdydami mokytojo nurodymus mokiniai neskatinti tikslingai klausti ir kreiptis pagalbos, vertinti savo mokymąsi, planuoti ir valdyti laiką. Jei mokytojai sudarytų galimybę mokiniams aktyviau dalyvauti pamokoje, įtrauktų juos į pamokos uždavinio formulavimą, sudarytų galimybę pasirinkti tinkamus užduočių atlikimo būdus ar jų pasitikrinimo formas, laiką – tikėtina, kad mokiniai aktyviau ir tikslingiau siektų pažangos, įgytų savivaldaus mokymosi patirties. Reflektuodami individualią mokymosi patirtį, mokiniai padėtų įvertinti mokymosi gilumą ir tinkamumą.

4. Pažangą skatinantis grįžtamasis ryšys (2.4.1. – 2 lygis).

Kaip tobulintinas aspektas, vertinimas ugdymui fiksuotas 36 (43,9 proc.) pamokose, kuriose vertinimo kriterijai buvo neskelbti, neaiškūs ir(arba) neaptarti su mokiniams. Pamokos pradžioje nekonkrečiai susitarus dėl mokymosi sėkmės kriterijų, daugiausiai laiko pamokoje skirta visos klasės stebėjimui, mokytojo aiškinimui, emociniam mokinių skatinimui. Svarbiausios individualios mokymosi sėkmės ir nesėkmės nustatytos paviršutiniškai, dažniausiai pasiūlyta ateiti į konsultacijas. Nepakankamai konkreti vertinimo informacija buvo mažai veiksminga siekiant suprasti, kaip mokiniams sekasi ir kokia pagalba, mokymosi šaltiniai kiekvienam padėtų gerai atlikti užduočių, išmokti pamoką. Atsižvelgdami į išdėstytus faktus, vertintojai daro išvadą, kad pažangą skatinantis grįžtamasis ryšys yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Jeigu vertinimas kaip grįžtamasis ryšys visose pamokose būtų tikslingas ir nuoseklus, mokytojai tinkamai padėtų mokiniams konkrečiai įvardinti asmeninius pasiekimus ir tolesnio mokymosi prioritetus, tikėtina, didėtų mokinių motyvacija, savarankiškumas ir atsakomybė už mokymosi rezultatus.

5. Pastato ir vidinių erdvių ergonomiškumas (3.1.2. – 2 lygis).

Mokyklos pastato išorė atnaujinta iš dalies (pakeistas stogas, langai ir durys), vidaus patalpoms reikalinga renovacija. Patalpos įrengtos tvarkingai ir saugiai, tinkamai apšviestos, vėdinamos ir šildomos, tačiau daugumai kabinetų bei koridorių reikalingas remontas. Nors kabinetų aplinka tenkina mokinių mokymo(si) poreikius, tačiau vertintojai pastebėjo, kad I ir II korpuso mokomuosiuose kabinetuose trūksta erdvės dėl juose įrengtų mokinių rūbinių (mokykla neturi mokiniams skirtos rūbinės). Tai mažina erdvių funkcionalumą ir jų pritaikymą skirtingiems ugdymo(si) poreikiams. Išorinio vertinimo metu pastebėta, kad progimnazijoje ribotas netradicinių patalpų (skirtų aktyviam ir pasyviai poilsiui) naudojimas, stebėtose pamokose organizuojant grupinį darbą labai retai naudotasi patalpų ir jose esančių mokyklinių baldų funkcionalumu. Išorės vertintojų komanda konstatuoja, kad pastato ir vidinių erdvių ergonomiškumas yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas ir atkreipia dėmesį, kad mokyklos bendruomenė inicijuoja mokyklos materialinės bazės atnaujinimą, savo jėgomis kuria patrauklias edukacines aplinkas mokiniams, tačiau be savininko pagalbos mokykla nepajėgi rekonstruoti pastato, pasirūpinti erdvių funkcionalumu, sukurti jaukią, šiuolaikiniam mokymuisi tinkamą aplinką.